

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 535

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/713)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-1933/05484

16.9.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.9.1985 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini Arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye ile Libya arasında, özellikle son yıllarda, çeşitli alanlarda önemli bir ilişkiler manzumesi oluşmaya başlamıştır. Bu ilişkiler bütünü içerisinde, hâlen Libya'da faaliyet göstermekte olan 80'den fazla Türk şirketiyle 60 000 civarındaki vatantaşımız, en önemli unsurlardan birini teşkil etmektedir.

Bu çeşitli sahalardaki ilişkiler, Libya ile aramızdaki dostluk ve işbirliği anlayışının gelişmesine yardımcı olmakla birlikte, iki ülke arasında, ister istemez, adli, hukuki ve cezaî alanlarda birtakım sorunların ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Bu gibi sorunların çözümü, uluslararası ilişkilerde, normal olarak, adli müzaheret anlaşmaları ile bir düzene bağlanmakta ve muhtemel pürüzler bu düzenlemelerle önenebilmektedir.

Libya ile aramızda, bu gibi anlaşmaların mevcut olmayışı, çeşitli yönlü ilişkilerimizin, idarî, adli ve hukuki alanlarda yarattığı güçlüklerin çözümlenmelerini uzun süre askıda bırakmıştır. Anlaşma olmayan ülkeler arasında, uluslararası bir yardımlaşma zihniyeti çerçevesinde yürütülebilmekte olan adli işlemler dahi Libya ile olan ilişkilerimizde uygulanabilme olanağı bulamamıştır.

Bütün bu gerekçeler gözönünde tutularak, 1.8.1985 tarihinde Ankara'ya gelmiş olan Libya Adalet ve İçişleri Sekreter Yardımcısı başkanlığındaki Libya heyeti ile adli yardımlaşma, suçluların geri verilmesi ve iki ülke güvenlik makamları arasında işbirliği yapılması imkânları üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bu ortak gayretlerin sonunda, adli ve hukuki sahalarda anlaşma olanaklarının ileride ele alınması uygun görülmüş ve buna karşılık üzerinde muabakat sağlanmış olan Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesi 5.8.1985 tarihinde imzalanmıştır.

Esas bakımından, Sözleşme, Libya ile ilişkilerimizde somut bir ihtiyacı çözümlenmekte olup her iki ülkenin suçluları geri vereceği taahhüdünü ihtiva etmektedir. Geri verme, diplomatik yolla veya Interpol aracılığı ile istenecek, iadeler siyasi ve askeri mahiyette olmayan suçlar için bahsekonu olacaktır.

Böylece, Sözleşme, esas itibarıyla suçluların geri verilmesi konusunda uluslararası uygulanagelmekte olan ve şimdiye kadar memleketimizin aynı konuda imzalamış olduğu anlaşmalardaki esasları içermektedir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/713

Karar No. : 29

12 . 2 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Adalet ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur,

Başkan Ali Dizdaroğlu Antalya	Sözcü Mehmet Bağçeci Yozgat	Kâtip İbrahim Aydoğan İçel
Üye Ledin Barlas Adana	Üye Ahmet İlhamî Kösem Malatya	Üye Akin Gönen Niğde
Üye İhsan Nuri Topkaya Ordu	Üye Ayhan R. Sakallıoğlu Sakarya	Üye Bahri Karakeçili Şanlıurfa

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/713
Karar No. : 16

25 . 2 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Sosyalist Cemaahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanması Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» Adalet ve Dışışleri bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzun 25.2.1987 tarihli toplantısında incelenip görüşülmüş; gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddelerini benimseyerek aynen kabul etmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Prof. Fethi Çelikbaş
Burdur

Sözcü
M. Timur Çınar
Manisa

Kâip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
Neriman Elgin
Ankara

Üye
H. İbrahim Karal
Ankara

Üye
Yılmaz Altuğ
Sivas

Üye
N. Oğuzhan Artukoğlu
Burdur

Üye
N. Mehmet Kaşıkçı
Kayseri

Üye
Hayrettin Ozansoy
Diyarbakır

Üye
Mustafa Çelebi
Hatay

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5 Ağustos 1985 tarihinde Ankara'da imzalanan, Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 9 . 1985

Başbakan <i>T. Özal</i>		
Devlet Bakanı Başbakan Yrd. <i>K. Erdem</i>	Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>	Devlet Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı <i>C. Büyükbaş</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>	Devlet Bakanı V. <i>A. Karaevli</i>
Devlet Bakanı <i>A. Karaevli</i>	Adalet Bakanı <i>M. N. Eldem</i>	Millî Savunma Bakanı <i>Z. Yavuztürk</i>
İçişleri Bakanı <i>Y. Akbulut</i>	Dışişleri Bakanı <i>V. Halefoğlu</i>	Maliye ve Gümrük Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak. V. <i>H. Hüsnü Doğan</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>I. S. Giray</i>	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>M. Aydın</i>
Ulaştırma Bakanı <i>V. Atasoy</i>	Tarım Orman ve Köyşleri Bakanı <i>H. H. Doğan</i>	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı <i>M. Kalemli</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>H. C. Aral</i>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>S. N. Türel</i>	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. M. Taşçıoğlu</i>

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
LİBYA ARAP HALK SOSYALİT CEMAHTİYESİ
ARASINDA
SUÇLULARIN GERİ VERİLMESİ SÖZLEŞMESİ

MADDE 1. — Taraflar bu Sözleşmede öngörülen hükümler ve koşullar uyarınca suçluların geri verilmesini taahhüt ederler.

MADDE 2. — Geri verme işlemi, istenen kişi suçu İsteyen Tarafın ülkesinde veya ülkesi dışında işlemiş olsun, her iki Tarafın yasalarının bu fiili suç olarak nitelendirmesi koşuluyla ve istenen kişi üçüncü maddede belirtilen suçlardan dolayı hakkında kovuşturma yapılmış, itham edilmiş veya mahkûmiyet kararı verilmişse, yerine getirilir.

MADDE 3. — Suçluların geri verilmesi aşağıdaki hallerde istenebilir :

- a) Suçun bir yıldan az olmayan bir süre için hapis cezasını gerektirmesi ve istenen kişinin İki Taraf yasalarına göre suçlu sayılması,
- b) İstenen kişinin her İki Taraf yasalarına göre cezalandırılması gereken bir suçtan dolayı en az altı ay hapis cezasına çarptırılmış olması.

MADDE 4. — 1. Suçluların geri verilmesi aşağıdaki hallerde reddedilebilir :

- a) Fiil siyasi veya askerî veya bunlarla ilişkili bir suç niteliğini taşıyorsa,
 - b) İstenen kişi geri verme isteminde bulunulan ülkenin vatandaşlığına sahip ise,
 - c) Geri vermeye konu olan suç İstenilen Tarafın ülkesinde işlenmişse veya diğer bir ülkede işlenipte istenen kişinin İstenilen ülkede kovuşturulması veya yargılanması sürmekte ise,
 - d) Geri vermeye konu olan suç her İki Tarafın kanunlarına göre ortadan kalkmış veya zaman aşımına uğramış ise,
 - e) İstenen kişi, geri vermeye konu olan suçtan dolayı daha önce yargılanmış ise,
2. İstenen kişi, istenilen Tarafın ülkesinde başka bir suçtan dolayı kovuşturulmakta, yargılanmakta veya hüküm giymiş bulunmakta ise, bu kovuşturma ve yargılama bitmeden veya mahkûmiyet süresi tamamlanmadan geri verme işlemi yürürlüğe konulamaz.
3. Geri verme istemine konu olan suç üçüncü bir devlet ülkesinde işlenmişse ve istenen kişi İsteyen Tarafın vatandaşlığına sahip değilse bu istem reddedilebilir.

MADDE 5. — Geri verme istemi diplomatik yollardan yapılır. Bu istem üzerine yetkili makamlar İki ülkenin yasaları uyarınca geri verme konusunda karar verirler.

MADDE 6. — Geri verme istemine aşağıdaki belgeler eklenir :

1. Geri verme istemi soruşturma veya kovuşturma aşamasında olan bir kişi ile ilgili ise :
 - a) Geri verme istemi belgesi,
 - b) İlgili adli merciler tarafından hazırlanan; suçun işlendiği yeri, tarihi ve suça uygulanan yasa maddelerini belirten açıklama ve tutuklama müzekkeresi,
 - c) Mümkünse ilgili soruşturma mercii tarafından onaylı tahkikat tutanakları örnekleri veya isnat konusunu ve müspet delilleri ihtiva eden tafsilatlı ve onaylı bir belge,
 - d) Saniğin uyuğunu ve kimliğini gösteren belgeler,
 - e) Saniğin tanımını gösteren belgeler ve mümkünse fotoğrafları ve parmak izleri.
2. Geri verme istemi hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan bir kişi ile ilgili ise :
 1. Fıkra'da sayılan belgelere ek olarak nihai mahkûmiyet kararı sureti de dosyaya eklenir.
 3. İstenilen Tarafça eksik görülen belgeler, tutuklama tarihinden itibaren en çok 60 gün içinde gönderilir.

MADDE 7. — İvedi durumlarda, yukarıda istenilen belgeler bilahare gönderilmek üzere, telgraf, telefon veya Uluslararası Polis Örgütü (İnterpol) aracılığı ile de geri verme isteminde bulunulabilir.

MADDE 8. — İstenilen Taraf, istenen kişinin geçici olarak (önleyici olarak) tutuklanması da dahil olmak üzere her türlü önlemleri alır. Geçici tutuklama süresi 30 günü aşamaz ve söz konusu süre içinde İsteyen Taraf geri verme için gerekli koşulları yerine getiremezse istenilen kişi serbest bırakılır ve İsteyen Tarafa durum bildirilir. İsteyen Tarafın geri verme belgelerinin geçikmesinin nedenlerini de izah eden istemi üzerine geçici tutukluluk süresi uzatılabilir. Geçici tutuklama süresi 30 günden fazla uzatılamaz. Geri verme için gerekli bütün belgelerin verilmesi halinde, geri verilmesi istenilen kişi geri verme tarihine kadar tutuklu bulundurulur.

MADDE 9. — İstenen kişinin herhangi bir nedenle salıverilmesi halinde, bu salıverilme durumu, gerekli evraklar tamamlandığı takdirde, bu kişinin yeniden tutuklanmasını engellemez. Her halükârda geçici tutuklama süresi, iadesi talep edilen kişi hakkında yerine getirilecek cezadan mahsup edilir.

MADDE 10. — 4 üncü maddenin 2 nci Fıkrasının bir istisnası olarak, istenen kişi kovuşturma halinde veya muhakeme edilmekte ise geri verme istemine konu olan davanın gerektirdiği hallerde teslim tarihinden itibaren üç ayı geçmeyecek bir süre içerisinde tekrar iade edilmesi koşuluyla, geçici olarak teslim edilebilir.

MADDE 11. — a) İstenilen Taraf, geri verme istemi konusundaki kararını İsteyen Tarafa gecikmeksizin bildirecektir.

b) Geri verme kabul edildiği takdirde, İstenilen Taraf, İsteyen Tarafa, istenilen kişinin teslim edileceği yeri, tarihi ve geçici olarak tutuklu bulunduğu süreyi bildirecektir. Her İki Taraf, 10 günden az olmamak üzere, geri verme tarihini birlikte belirleyeceklerdir.

c) İstenen kişi, belirlenen tarihte İsteyen Tarafa teslim alınmadığı veya İsteyen Tarafa geri verme tarihinden 48 saat önce erteleme isteminde bulunulmadığı takdirde serbest bırakılacaktır. Geri verme tarihi 15 gün ertelenebilir.

d) İstenilen Taraf, geri verilmesi istenilen kişi serbest bırakıldıktan sonra, geri verme istemini reddedebilir.

e) İstenilen kişinin kaçması halinde, İsteyen Taraf, geri verme istemini yineleyebilir.

MADDE 12. — Geri verme istemine ilişkin belgeler Tarafların kendi yasalarına göre düzenlenecektir. Belgeler yerel dillerde veya İngilizce olarak hazırlanacaktır.

MADDE 13. — İstenen kişi, geri verme işlemine konu olan suçtan dolayı İstenilen Taraf Ülkesinde mahkûm olmuşsa kovuşturulamaz veya tutuklanamaz.

MADDE 14. — Aynı kişi hakkında bir çok devlet geri verme isteminde bulunmuşsa, İstenen Taraf, aşağıdaki durum ve özellikleri göz önünde tutarak, karar verme hakkına sahiptir :

- a) Suçun işlenmesi sonucunda İsteyen Tarafın uğradığı zararın derecesi,
- b) Suçun işlendiği yer,
- c) İstenen kişinin uyruğu,
- d) Geri verme isteminin alındığı tarih.

MADDE 15. — İstenilen Tarafın yasalarına göre, istenen kişinin tutuklanması sırasında, suçun işlenmesinde kullanılan veya kanıt teşkil edebilecek nitelikte olan eşyalarla, yanında bulunan bütün eşyalar İsteyen Tarafa teslim edilir. Söz konusu eşyalar, geri vermeye ilişkin işlemler tamamlandıktan sonra, istenen kişiyle birlikte veya geri vermeden sonra, İsteyen Tarafa teslim edilir. Geri verilecek kişinin ölmesi veya firar etmesi halinde de eşyalar, aynı şekilde, İsteyen Tarafa teslim edilir.

MADDE 16. — İsteyen Taraf, geri verilecek kişinin yolculuk giderleriyle beraberinde gönderilecek eşyanın taşıma giderleri de dahil olmak üzere geri verme işlemlerinden doğacak tüm giderleri karşılar.

MADDE 17. — İşbu Sözleşme hükümleri çerçevesinde, her iki Taraf, geri verilecek kişinin transit geçişini sağlamak üzere, üçüncü devletlerden izin alınması için gerekli kolaylığın sağlanmasını isteyeceklerdir.

MADDE 18. — İade edilen kişi, geri verilmesinden sonra başka suç işlemesi hali hariç, geri verme istemine konu olan suç ile bu suçla ilgili fiiller dışında, başka suçtan dolayı yargılanamaz.

MADDE 19. — Geri verilen kişi hakkında yapılan işlemlerin sonucu ve aleyhinde verilen hüküm geri veren Tarafa bildirilir.

MADDE 20. — İşbu Sözleşme, onaylandıktan ve onay belgelerinin iki Taraf arasında teati edilmesinden bir ay sonra yürürlüğe girer. Taraflardan her biri, diğer Tarafa bildirimde bulunduğu tarihten altı ay sonra, Sözleşmeyi sona erdirebilir.

MADDE 21. — İşbu Sözleşme Ankara'da 5 Ağustos 1985 tarihinde Türkçe ve Arapça dillerinde, aynı derecede geçerli olmak üzere, iki nüsha halinde düzenlenmiştir.

